

ISSN 1992-4224 (Print)
ISSN 2415-7678 (Online)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**ЛЮДИНА
ТА
ДОВКІЛЛЯ**

ПРОБЛЕМИ НЕОЕКОЛОГІЇ

**MAN AND ENVIRONMENT
ISSUES OF NEOECOLOGY**

Випуск 36

Заснований 1999 р.

Харків
2021

Надаються результати фундаментальних і прикладних досліджень в різних галузях географії, агрономії, лісового господарства та екології.

Розглядаються шляхи вирішення сучасних проблем географічної науки, висвітлюються питання земельної політики, загального землеробства, сільськогосподарських та фіто меліорацій, агрофізики, агрогрунтознавства, агрохімії, рослинництва, лісовпорядкування, лісової таксації, лісознавства і лісівництва, екології людини, заповідної справи, оцінки і оптимізації стану навколишнього середовища, теорії й практики екологічного моніторингу, ГІС-технологій, моделювання стану довкілля.

Для науковців і фахівців в галузі екології, географії та сільського господарства, а також викладачів, аспірантів, магістрів і студентів вищих навчальних закладів

Наукове фахове видання України Категорії «Б» в галузях наук:
10 Природничі науки за спеціальностями: 101 Екологія, 103 Науки про Землю;
20 Аграрні науки та продовольство за спеціальностями: 201 Агрономія, 205 Лісове господарство.
Наказ МОН України № 409 від 17.03.2020

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол 15 від 28.12. 2021 р.)

Максименко Н. В., д-р геогр. наук, проф. (головний редактор);
Тітенко Г. В., канд. геогр. наук, доц., (заступник головного редактора);
Гололобова О. О., канд. с.-г. наук, доц., (відповідальний секретар);
Баскакова Л. В. (технічний редактор);

Редакційна колегія:

Ачасов А. Б., д-р с.-г. наук, проф., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
Борковський Якуб, д-р наук, проф., Вармінсько-Мазурський університет, Польща;
Василенко О. В., канд. с.-г. наук, Уманський національний університет садівництва;
Гриценко А. В., д-р геогр. наук, проф., НДУ «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем»;
Едіріппуліге С., д-р географії, Університет Квінсленду, Австралія;
Кіосопулос Джон, д-р наук, проф., Університет Західної Аттики, Афіни, Греція;
Клименко М. О., д-р с.-г., проф., Національний університет водного господарства та природокористування;
Коваль І. М., канд. с.-г., с. н. с., УНДІ лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького;
Коцо Стефан, канд. наук, Прешівський університет, Словаччина;
Крайнюков О. М., д-р геогр. наук, проф., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
Кривцов Володимир, канд. наук, Единбургський університет, Великобританія;
Лісняк А. А., канд. с.-г. наук, доц., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
Мудрак О. В., д-р с.-г. наук, проф., Вінницька академія безперервної освіти;
Нахтнебель Ханс-Петер, д-р наук, проф., університет природних ресурсів та прикладних наук – ВОКУ, Австрія;
Некос А. Н., д-р геогр. наук, проф., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
Полторецький С. П., д-р с.-г. наук, Уманський національний університет садівництва;
Сафранов Т. А., д-р геол.-мин. наук, проф., Одеський державний екологічний університет;
Скрильник Є. В., д-р с.-г. наук, ННЦ Інститут ґрунтознавства і агрохімії імені О. Н. Соколовського;
Скрильник Ю. Є., канд. с.-г. наук, УНДІ лісового господарства та агролісомеліорації імені Г. М. Висоцького;
Сонько С. П., д-р геогр. наук, проф., Уманський національний університет садівництва;
Торма Станіслав, д-р філософії, НДІ ґрунтознавства та охорони ґрунтів, регіональний філіал у м. Прешов, Словаччина;
Уткіна К. Б., канд. геогр. наук, доц., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
Хусанов Алішер, канд. техн. наук, Південно-Казахстанський університет імені М. Ауезова, м. Шемкент, Казахстан.

Адреса редакційної колегії: 61022, Харків, майдан Свободи, 6,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, ННІ екології, кімн. 473а
Тел. 057-707-53-86, e-mail: ecology_journal@karazin.ua Власний сайт: <http://luddovk.univer.kharkov.ua/>
<http://periodicals.karazin.ua/humanenviron/about> http://journals.urau.ua/ludina_dov
www-ecology.univer.kharkov.ua

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, власних імен тощо.

Статті пройшли подвійне «сліпе» рецензування

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5097 від 03.05.2001

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, оформлення, 2021

The results of fundamental and applied environmental research in various fields of geography, agronomy, forestry and other environmental sciences are presented.

The ways for solution of existing problems of geographical science are considered; the questions of land policy, general agriculture, agricultural and phyto-melioration, agro-physics, agro-soil science, agro-chemistry, plant-growing, forest management, forest taxation and forest science, human ecology, protected areas management, environmental assessment and optimization, theories and practices of environmental monitoring, GIS technologies, environmental modeling are discussed.

For scientists and specialists in the field of environmental sciences, geography and agriculture, as well as teachers, graduate students, masters and students of higher educational establishments.

The Journal is a professional publication in the field of science:
10 Natural sciences by specialties: 101 Ecology, 103 Earth sciences;
20 Agricultural sciences and food by specialties: 201 Agronomy, 205 Forestry.
MES Ukraine Order № 409 of 17/03/2020

Approved for printing by the decision of the Academic Council of V.N. Karazin Kharkiv National University

(Minutes Nr 15, dated December 28, 2021)

Editor-in-chief: **Maksymenko N. V.**, DSc (Geography), Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Deputy Editor: **Titenko, G. V.**, PhD (Geography), Assoc. Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Executive Secretary: **Golobova O. O.**, PhD (Agriculture), Assoc. Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Technical Secretary: **Baskakova L. V.**, V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine.

The Editorial Board

Achasov A. B., DSc (Agriculture), V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Borkowski Ja., DSc (Forestry), Prof., University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland;
Vasylenko O. V., PhD (Agriculture), Assoc. Prof., Uman National University of Horticulture, Ukraine;
Grytsenko A. V., DSc (Geography), Prof., Scientific and Research Institution "Ukrainian Scientific and Research Institute of Ecological Problems", Ukraine;
Edirippulige S., DSc (Geography), University of Queensland, Australia;
Kiousopoulos J., PhD, Prof., University of West Attica, Greece;
Klymenko M. O., DSc (Agriculture), Prof., National University of Water Management and Environmental Sciences, Ukraine;
Koval I. M., PhD (Agriculture), Ukrainian Research Institute of Forestry and Forest Melioration named after G. M. Vysotsky, Ukraine;
Koco St., PhD, Assoc. Prof., University of Presov, Slovakia;
Krainiukov O. M., DSc (Geography), Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Krivtsov V., PhD, University of Edinburgh, United Kingdom;
Lisnyak A. A., PhD (Agriculture), Assoc. Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Mudrak O. V., DSc (Agriculture), Prof., PHEI "Vinnytsia Academy of Continuing Education";
Nachtnebel H.-P., DSc (Technical Sciences), Prof., University of Natural Resources and Life Sciences, Austria;
Nekos A. N., DSc (Geography), Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Poltoretsky S. P., DSc (Agriculture), Prof., Uman National University of Horticulture, Ukraine;
Safranov T. A., DSc (Geology and Mineralogy), Prof., Odessa State Environmental University, Ukraine;
Skrylnik Ye. V., DSc (Agriculture), National Scientific Center "Institute for soil science and agrochemistry research named after A.N. Sokolovsky", Ukraine;
Skrylnik Yu. Ye., PhD (Agriculture), Ukrainian Research Institute of Forestry and Forest Melioration named after G. M. Vysotsky, Ukraine;
Sonko S. P., DSc (Geography), Prof., Uman National University of Horticulture, Ukraine;
Torma S., PhD, Soil Science and Conservation Research Institute, Slovakia;
Utkina K. B., PhD (Geography), Assoc. Prof., V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine;
Khussanov A., PhD, Assoc. Prof., M.Auezov South Kazakhstan State University, Kazakhstan.

Editorial Board Address: 6 Svobody Sq., 61022, Kharkiv, V.N. Karazin Kharkiv National University,
The Karazin Institute of Environmental Sciences, office 473a

tel. (057) 707-53-86, 705-09-66, 707-56-36, e-mail: ecology.journal@karazin.ua

Web-pages: <https://periodicals.karazin.ua/humanenviron/> (OJS) <http://luddovk.univer.kharkov.ua/>

Double-blind peer review was conducted.

The authors of the published materials are solely responsible for the selection, accuracy of the facts, proper names, etc.

The state registration certificate: KB Nr 21557-11457P dated August 21, 2015

Предоставляются результаты фундаментальных и прикладных исследований в различных областях географии, агрономии, лесного хозяйства и экологии.

Рассматриваются пути решения современных проблем географической науки, освещаются вопросы земельной политики, общего земледелия, сельскохозяйственных и фито мелиорации, агрофизики, агропочвоведения, агрохимии, растениеводства, лесоустройства, лесной таксации, лесоведения и лесоводства, экологии человека, заповедного дела, оценки и оптимизации состояния окружающей среды, теории и практики экологического мониторинга, ГИС-технологий, моделирования состояния окружающей среды.

Для ученых и специалистов в области экологии, географии и сельского хозяйства, а также преподавателей, аспирантов, магистров и студентов высших учебных заведений

Научное специализированное издание Украины Категории «Б» в области наук:
101 Естественные науки по специальностям: 101 Экология, 103 Науки о Земле;
20 Аграрные науки и продовольствие по специальностям: 201 Агрономия, 205 Лесное хозяйство.
Приказ МОН Украины № 409 от 17.03.2020

Утверждено к печати решением Ученого совета Харьковского национального университета имени В. Н. Каразина (протокол № 15 от 28.12.2021 г..)

Максименко Н. В., д-р геогр. наук, проф., (главный редактор);
Титенко Г. В., канд. геогр. наук, доц., (заместитель главного редактора);
Гололобова А. А., канд. с.-х. наук, доц., (ответственный секретарь);
Баскакова Л. В. (технический редактор).

Редакционная коллегия

Ачасов А. Б., д-р с.-х. наук, проф., Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина;
Борковский Я., д-р наук, проф., Варминско-Мазурский университет, Польша;
Василенко О. В., канд. с.-х. наук, Уманский национальный университет садоводства;
Гриценко А. В., д-р геогр. наук, проф., НДУ «Украинский научно-исследовательский институт экологических проблем»;
Едириппулиге С., д-р географии, Университет Квинсленда., Австралия;
Киосопоулос Дж., д-р наук, проф., Университет Западной Аттики, Афины, Греция;
Клименко Н. А., д-р с.-х. наук, проф., Национальный университет водного хозяйства и природопользования;
Коваль И. М., канд. с.-х. наук, с. н. с., УНДИ лесного хозяйства и агролесомелиорации имени Г. Н. Высоцкого;
Коцо Шт., канд. наук, Прешивский университет, Словакия;
Крайнюков А. Н., д-р геогр. наук, проф., Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина;
Кривцов В., канд. наук, Эдинбургский университет, Великобритания;
Лисняк А. А., канд. с.-х. наук, доц., Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина;
Мудрак А. В., д-р с.-х. наук, проф., ВУКЗ Винницкая академия непрерывного образования;
Нахтнебель Х.-П., д-р наук, проф., университет природных ресурсов и прикладных наук - ВОРКУ, Австрия;
Некос А. Н., д-р геогр. наук, проф., Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина;
Полторецкий С. П., д-р с.-х. наук, Уманский национальный университет садоводства;
Сафранов Т. А., д-р геол.-мин. наук, проф., Одесский государственный экологический университет;
Скрильник Е. В., д-р с.-х. наук, ННЦ Институт почвоведения и агрохимии им. А.Н. Соколовского;
Скрильник Ю. Е., канд. с.-х. наук, УНДИ лесного хозяйства и агролесомелиорации имени Г. Н. Высоцкого;
Сонько С. П., д-р геогр. наук, проф., Уманский национальный университет садоводства;
Торма С., д-р философии, Научно-исследовательский институт почвоведения и охраны почв, Словакия;
Уткина К. Б., канд. геогр. наук, доц., Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина;
Хусанов А., канд. техн. наук, Юго-Казахстанский университет имени М. Ауэзова, Казахстан.

Адрес редакции: 61022, Харьков, площадь Свободы, 6,
Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, НИИ экологии, комн. 473а
Тел. 057-707-53-86, e-mail: ecology_journal@karazin.ua
Собственный сайт: <http://luddovk.univer.kharkov.ua/> <http://periodicals.karazin.ua/humanenviron/about>
www-ecology.univer.kharkov.ua

Авторы опубликованных материалов несут полную ответственность за достоверность приведенных фактов, имен и тому подобное.

Статьи прошли двойное «слепое» рецензирование.

Свидетельство о государственной регистрации КВ № 5097 от 03.05.2001

© Харьковский национальный университет
имени В. Н. Каразина, оформление, 2021

ЗМІСТ

ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Докус А. О., Шакірзанова Ж. Р. Районування басейну річки Південний Буг за умовами формування весняного водопілля річок.....	8
Овчарук В. А., Мартинюк М. О. Застосування операторної моделі для визначення максимальних модулів стоку весняних водопіль і дощових паводків річок басейну Вісли в межах України.....	22
Мельниченко С. Г., Богадьорова Л. М. Географія просторово-часових особливостей колективних засобів розміщення готельного господарства в Україні.....	34
Манько А. М., Романів П. В., Монастирський В. Р. Сучасний стан та перспективи розвитку спортивно-оздоровчого туризму на Буковині.....	43

ЕКОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Максименко Н. В., Гололобова О. О., Коваль І. М., Калиновський О. І. Моніторинг стану зелених насаджень Шевченківського району м. Харків (на прикладі гірकोкаштану (<i>Aesculus Hippocastanum</i> L.).....	56
Лісняк А. А., Торма С., Кулик М. І. Система діагностичних показників для малопродуктивних та деградівних ґрунтів для оцінки їх придатності до лісонасадження.....	72
Михайленко В. І., Сафранов Т. А. Аналіз обсягів та джерел утворення відходів, які містять стійкі органічні поллютанти, на території Одеської області.....	83
Кориченський К. О., Лаврова Т. В., Войцехович О. В. Екологічні і економічні аспекти безпечного утримання фосфогіпсу на майданчику колишнього уранового виробництва «Придніпровський хімічний завод».....	96

ЗАПОВІДНА СПРАВА

Максименко Н. В., Пересадько В. А., Сінна О. І., Клещ А. А., Баскакова Л. В. ІТ-технологія встановлення меж заповідних територій в умовах земельної реформи в Україні.....	111
Правила оформлення статей.....	123

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2021-36-03>

УДК. 911.3: 338.48 (477)

С. Г. МЕЛЬНИЧЕНКО¹,

аспірант кафедри науки про Землю та хімію

e-mail: sofiya.melnichenko.98@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5940-7943>

Л. М. БОГАДЬОРОВА¹, канд. географ. наук, доц.,

доцент кафедри науки про Землю та хімію

e-mail: lbohadorova09@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9072-3434>

¹Херсонський державний аграрно-економічний університет,

вул. Стрітенська, 23, м. Херсон, Україна 73006

ГЕОГРАФІЯ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОЛЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність. Готельне господарство відіграє одну з головних ролей у розвитку української економіки. Колективні засоби розміщення є однією з головних ланок туристичної індустрії, тому дуже важливим є аналіз їх сучасного стану, виявлення проблем та перспектив подальшого розвитку.

Мета. Дослідження сучасного стану, актуальних проблем та перспектив розвитку індустрії гостинності України.

Методи. Статистичний, порівняльний, картографічний та системний аналіз.

Результати. З аналізу кількісного складу закладів готельного господарства на території України в регіональному розрізі виявлено регіони з найбільшою та найменшою дислокацією підприємств індустрії гостинності. Кількість колективних засобів розміщення по регіонах України з 2015 по 2020 роки зменшилась майже в 3 рази. Визначено сучасні проблеми розвитку закладів розміщення на території держави. Розраховано територіальну концентрацію та рівень розвитку колективних засобів розміщення за індексом територіальної концентрації та індексом локалізації, проведено групування адміністративних одиниць, що дозволило виявити значні диспропорції у розвитку колективних засобів розміщення по регіонах України.

Висновки. Найбільшого розвитку набув туристичний сектор економіки – це регіони зі значними історико-культурними та рекреаційними ресурсами. Першочерговим завданням перед сучасними підприємцями (власниками готелів) є оновлення матеріально-технічної бази підприємств. З боку держави ж – врегулювання системи оподаткування як малого, так і великого підприємництва, надання безвідсоткових кредитів для розвитку готельного бізнесу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: індекс територіальної концентрації, індекс локалізації, колективний засіб розміщення, підприємство готельного господарства

Як цитувати: Мельниченко С. Г., Богадьорова Л. М. Географія просторово-часових особливостей колективних засобів розміщення готельного господарства в Україні. *Людина та довкілля. Проблеми неоекології*. 2021. Вип. 36. С. 34-42. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2021-36-03>

In cites: Melnychenko, S. G. & Bohadorova, L. M. (2021). Geography of spatial-temporal features of the hotel collective accommodation facilities in Ukraine. *Man and Environment. Issues of Neoecology*, (36), 34-42. <https://doi.org/10.26565/1992-4224-2021-36-03>

Вступ

Заклади розміщення виконують одну з найважливіших функцій в туристичній індустрії – вони забезпечують туристів побутовими послугами та житлом. Показники діяльності більшості колективних засобів розміщення (КЗР) України свідчать про

серйозні проблеми невідповідності більшої частини готелів нашої держави світовим показникам сервісу та комфорту. Крім того, впродовж останніх декількох років простежується стрімке скорочення кількості закладів розміщення, що пов'язано не лише з їх

© Мельниченко С. Г., Богадьорова Л. М., 2021

This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

укрупненням, але й з високими податками та нестабільною політичною ситуацією в державі, що гальмує процес «інвестування» з боку іноземців.

Провідними світовими науковими здобутками щодо теоретико-методологічних основ функціонування готельних підприємств є праці таких зарубіжних вчених: Keiser, J.R. [1], Wood, R. C. [2], Wood, R. C. [3]. У працях [1 – 3] досліджено основні закономірності розвитку світової індустрії гостинності в умовах сучасної соціально-економічної та «епідеміологічної» нестабільності регіонів та розкрито роль сучасних управлінських рішень у покращенні ефективності функціонування закладів розміщення.

На українській науковій арені особливостям функціонування закладів розміщення присвячені праці таких вітчизняних вчених: Беляєвої С. С. [4], Михайлової О. П. [5], Макалендри Д. А. [6], Басюк Д. І. [7], Байлик С. І. [8], Відоменко І. О. [9], Давидова О. А. [10], Коцан Н. Н. [11], Махронос С. М. [12] та ін.

Аналіз сучасного стану підприємств індустрії гостинності в Україні та світі [4 – 7], дає змогу з впевненістю зазначити, що колективні заклади розміщення є однією з основних та невід’ємних ланок третинного сектору економіки та перспективним напрямом для капіталовкладень. Колективні заклади розміщення розвиваються доволі таки швидкими темпами, створюючи при цьому матеріальну основу для туризму, що в свою

чергу є передумовою підвищення рівня зайнятості населення певної території.

Український ринок готельних послуг, у порівнянні з іншими країнами світу є неконкурентоспроможним [8 – 10]. Це пов’язано головним чином з незадовільною якістю послуг, які надають заклади розміщення та нестабільною ціною політикою у порівнянні з закордонними популярними туристичними та курортними центрами.

Проведені дослідження [11 – 12] свідчать, що протягом останніх років, на території України простежуються від’ємні загальні тенденції у функціонуванні КЗР, які негативно впливають на іміджеву політику України як туристичного центру: погана якість послуг, нерозвинена організаційна та управлінська структура, нестабільна цінова політика, нерациональне використання прилеглих територій, незадовільний розвиток транспортної інфраструктури. Задля підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі України, означені проблеми потребують наукового обґрунтування та вирішення.

Незважаючи на значну кількість наукових напрацювань щодо закладів розміщення України, значної уваги все ж таки потребує проблема статистичної оцінки щодо функціонування колективних закладів розміщення в межах адміністративно-територіальних районів України.

Мета – дослідження сучасного стану, проблем та перспектив розвитку колективних засобів розміщення України.

Об’єкт і методи дослідження

Об’єктом дослідження є діяльність закладів готельного господарства регіонів України.

Предметом дослідження є компонентний, часовий та територіальний аспекти дослідження закладів готельного господарства областей України.

Інформаційною базою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних вчених. На основі статистичних даних Головного управління статистики України здійснено комплексний аналіз кількісних показників готельного господарства регіонів України.

Під час проведення дослідження проаналізовано територіальну організацію закладів готельного господарства; зібрано зі

статистичних джерел інформацію щодо кількості колективних засобів розміщення по регіонах України за період 2015 – 2020 років; проаналізовано географію поширення закладів розміщення на регіональному рівні, їх територіальні диспропорції; проведено розрахунки індексу локалізації та індексу територіальної концентрації та виконано групування регіонів України та розроблені відповідні картосхеми.

Індекс локалізації (I_L) КЗР визначено як [13, 14]:

$$I_L = \frac{p \cdot N}{P \cdot n}, \quad (1)$$

де: p – кількість КЗР в регіоні, N – кількість населення України, P – кількість КЗР в Україні,

n – кількість населення регіону.

Індекс територіальної концентрації (I_{TK}) визначено за формулою [14, 15]:

$$I_{TK} = \frac{p * S}{P * s}, \quad (2)$$

де, I_{TK} – індекс територіальної концентрації, p – кількість КЗР у регіоні, S – загальна площа України, P – кількість КЗР в Україні, s – площа регіону.

Результати дослідження та обговорення

Визначено та проаналізовано дані щодо кількості колективних засобів розміщення по регіонах України з 2015 по 2020

роки (рис. 1) та виконано розрахунки індексу територіальної концентрації та індексу локалізації відповідних закладів.

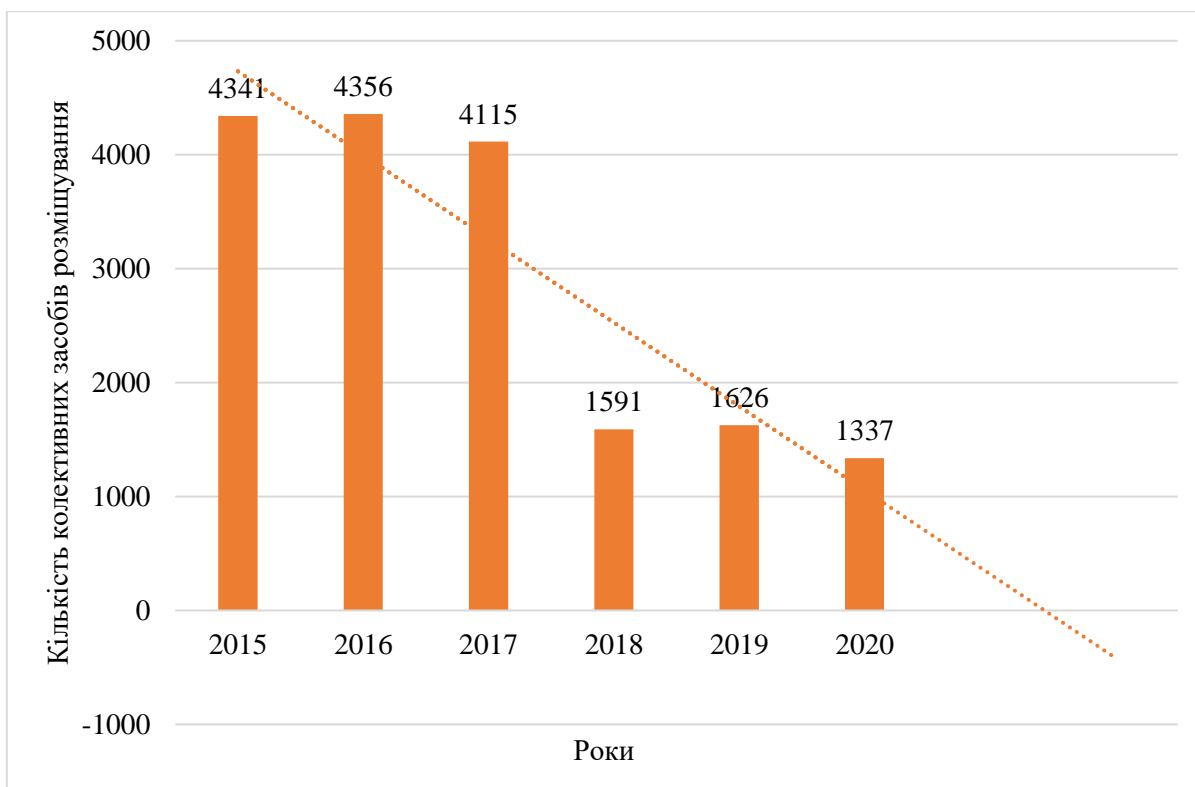

Рис. 1 – Динаміка кількості колективних засобів розміщення в Україні за даними [16 – 21]

Fig. 1 – Dynamics of the number of collective accommodation facilities in Ukraine according to [16 - 21]

У 2015 та 2016 роках на території України загальна кількість КЗР була найбільшою – 4341 та 4356 одиниць відповідно. А вже починаючи з 2017 року кількість КЗР по території України починає зменшуватись. У 2017 році загальна кількість КЗР зменшилась у порівнянні з 2018 роком на 5,6 % і склала 4115 одиниць. Зазначена тенденція спостерігається до 2020 року (рис. 1).

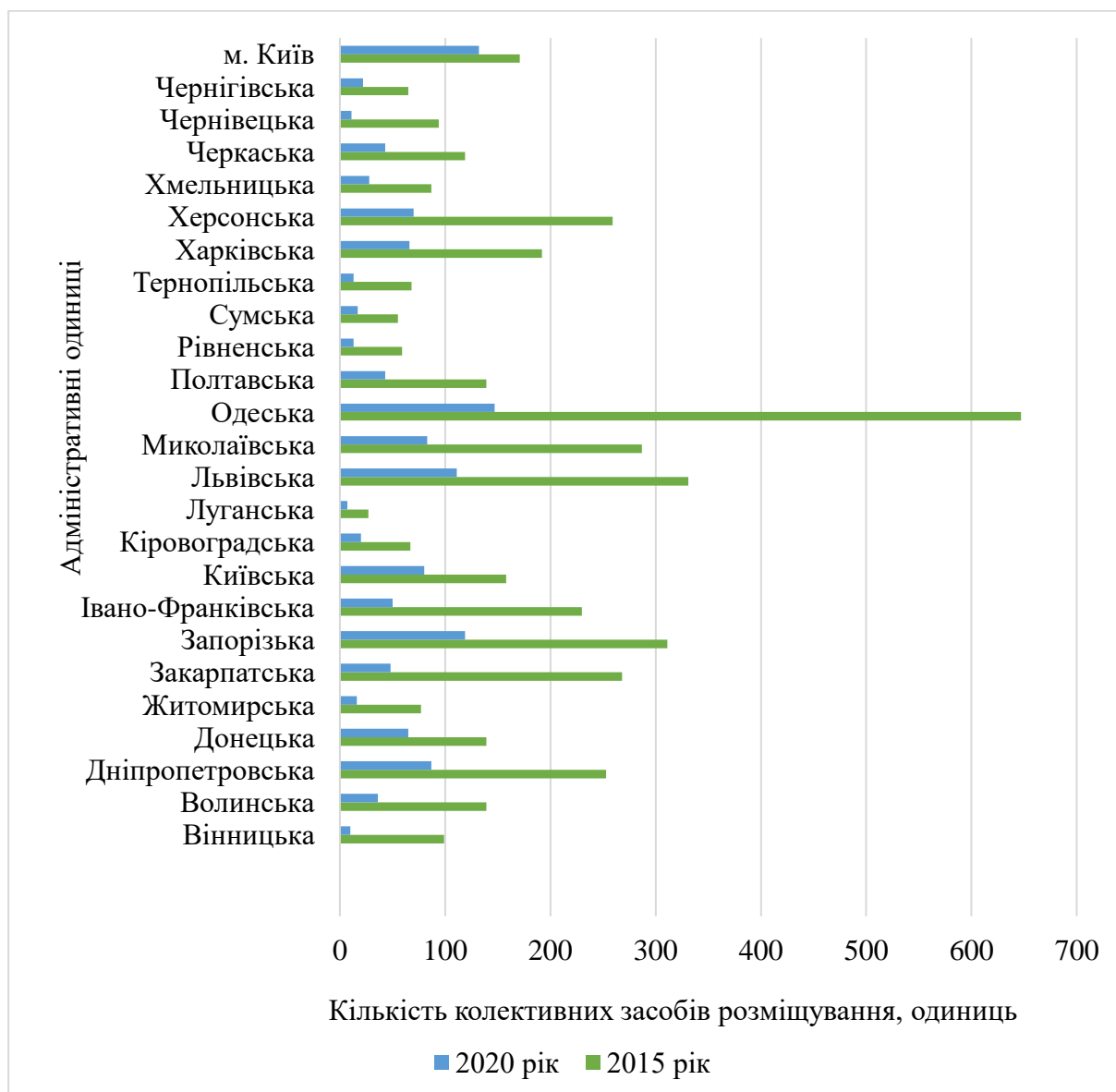
Статистичні матеріали Державної служби статистики України передбачають аналітичну оцінку лише колективних засобів розміщення, які включають в себе два типи закладів розміщення – спеціалізовані заклади розміщення та готелі і аналогічні заклади розміщення. Від колективних закладів розмі-

щення та їх «комфортності» залежить не лише кількість відвідувачів (туристів), але й економічна складова регіонів України.

Аналіз статистичних матеріалів щодо зазначених закладів розміщення дозволяє виявити загальні закономірності щодо їх просторового розміщення по території регіонів України, а також виявити основні чинники, які певною мірою впливають на позитивні чи негативні тенденції.

Аналізуючи дані 2015 та 2020 років щодо кількості колективних закладів розміщення по областях України визначено негативні тенденції в кожній адміністративно-територіальній одиниці (рис. 2). Якщо у 2015

Рис. 2 – Кількість КЗР по областях України у 2015 та 2020 роках
Fig. 2 – The number of collective accommodation facilities in the regions of Ukraine in 2015 and 2020

році кількість КЗР в Україні становила 4341 одиницю, то в 2020 році вона зменшилася на 69,2 % і склала 1337 одиниць.

Для того, щоб виявити рівень розвитку КЗР в районах, розраховано індекс локалізації (I_L) КЗР за формулою (1): I_L дозволив виявити просторово-часові відмінності рівня розвитку колективних засобів розміщення в областях України у 2015 та 2019 роках.

У 2015 році (рис. 3):

- $I_L > 1$ (розвиненість КЗЗ): Волинська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Херсонська та Чернівецька;

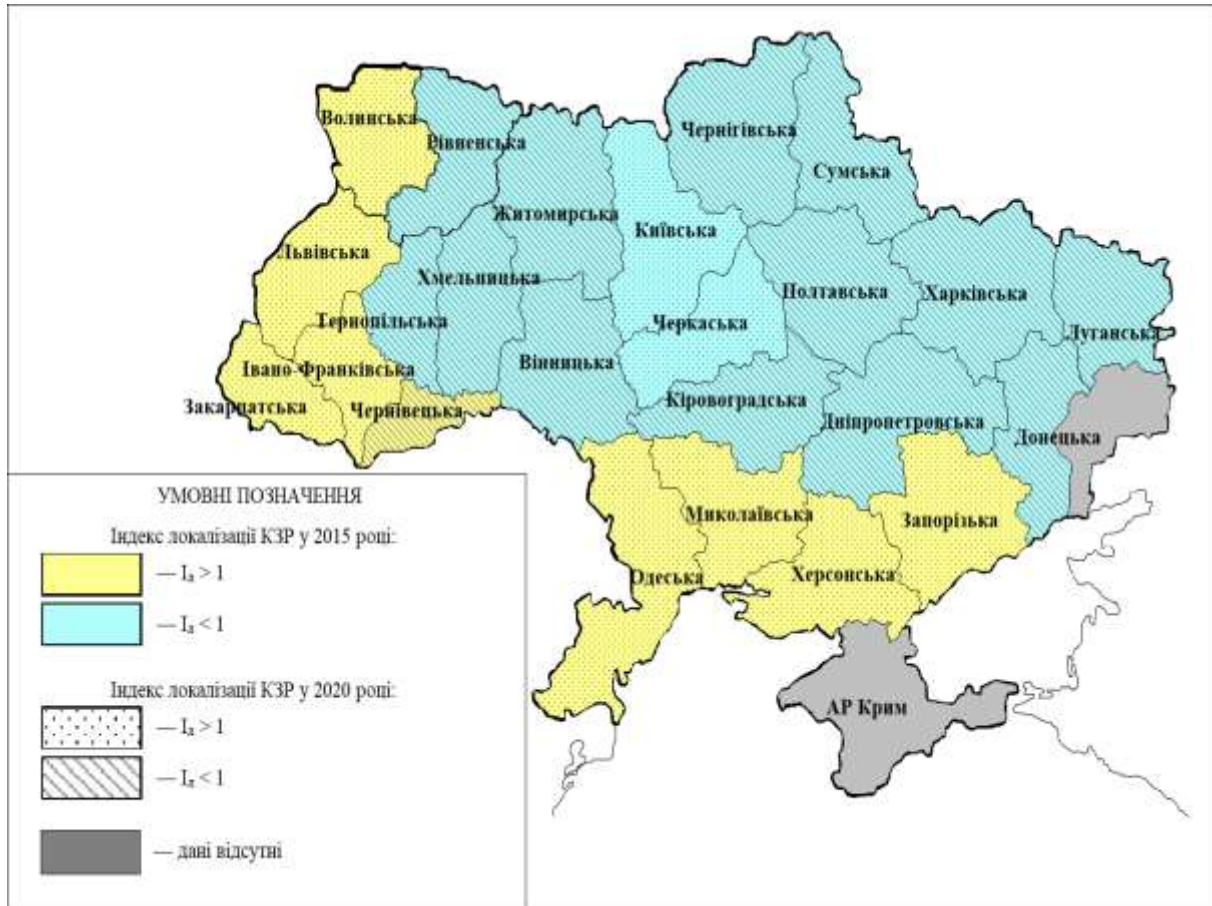
- $I_L < 1$ (КЗЗ не набуло розвитку): Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Жито-

мирська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська та Чернігівська (рис. 3).

У 2020 році (рис. 3):

- $I_L > 1$ (розвиненість КЗЗ): Волинська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Херсонська та Черкаська;

- $I_L < 1$ (КЗЗ не набуло розвитку): Вінницька, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Чернівецька та Чернігівська.

Рис. 3 – Групування областей України за індексом локалізації колективних засобів розміщування у 2015 та 2020 роках за даними [16, 21, 22 - 23]

Fig. 3 – Grouping of regions of Ukraine according to the localization index of collective accommodation facilities in 2015 and 2020 according to [16, 21, 22 – 23]

Для розрахунку індексу територіальної концентрації ($I_{тк}$) використано формулу (2).

Індекс територіальної концентрації показує концентрацію колективних засобів розміщення на певній території. Якщо показник менше одиниці, то це свідчить про низьку концентрацію КЗР на території області, якщо ж він більше одиниці – то можна говорити про оптимальну кількість КЗР.

За результатами розрахунків виявлено, що станом на 2015 рік, в Україні 9 областей з показником $I_{тк}$ більше 1 та 15 областей з показником $I_{тк}$ менше 1 (рис. 4):

1. $I_{тк} > 1$: Дніпропетровська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Херсонська та Чернівецька;

2. $I_{тк} < 1$: Вінницька, Волинська, Донецька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька і Черкаська (рис. 2).

У 2020 році ситуація дещо змінилася – КЗР набули розвитку у 10 областях України, а в 14 – їх концентрація була менше 1 (рис. 4):

1. $I_{тк} > 1$: Дніпропетровська, Донецька, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська та Херсонська;

2. $I_{тк} < 1$: Вінницька, Волинська, Житомирська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька та Чернівецька.

Таким чином, проведені розрахунки дали змогу виявити значні диспропорції у розвитку КЗР по регіонах України. З рис. 3 та рис. 4 визначено, що найбільше колективних засобів розміщування на території України зосереджено в областях, де сконцентрована найбільша кількість природних, історико-культурних туристичних ресурсів та в промислово-розвинених центрах.

Рис. 4 – Групування областей України за індексом територіальної концентрації колективних засобів розміщування у 2015 та 2020 роках за [16, 21, 22 - 23]

Fig. 4 – Grouping of regions of Ukraine according to the index of territorial concentration of collective accommodation facilities in 2015 and 2020 according to [16, 21, 22 – 23]

Висновки

Дослідження колективних засобів розміщення регіонів України мало на меті показати територіальні та просторово-часові відмінності у розміщенні та рівні розвитку КЗЗ. Проведені розрахунки дали можливість виявити, що в 2020 році в Україні загальна кількість колективних засобів розміщення склала – 1337 одиниць. За результатами досліджень, дійшли висновків, що найбільше закладів розміщення сконцентровано в областях, де найбільшого розвитку набув туристичний сектор економіки, а це регіони зі значними історико-культурними та рекреаційними ресурсами.

Виявлені регіональні диспропорції під час проведеного дослідження свідчать про цілу низку проблем, пов'язаних не лише з КЗР, але й з іншими закладами розміщення:

1. невідповідність якості та цін колективних закладів розміщення порівняно з іншими країнами Європи;

2. низький рівень розвитку закладів розміщення економічного класу;

3. відсутність корпоративних стандартів управління якістю готельних послуг;

4. недостатня кількість кадрів та неналежний їх рівень підготовки;

5. проблема завантаженості популярних готельних комплексів;

6. застаріле оснащення номерного фонду та ін.

Для вирішення означених проблем необхідно вжити таких заходів:

- оновити матеріально-технічну закладів розміщення;

- розробка іміджевої політики задля сприяння інвестиційної привабливості індустрії закладів розміщення;

- регулювання цінової політики КЗР на вітчизняному ринку та ін.

Список використаних джерел

1. Keiser, J.R. Principles and Practices of Management in the Hospitality Industry, Second, Boston: Van Nostrand Reinhold. 1989.
2. Medlik, S. The Business of Hotels, Second, London: Heinemann. 1989.
3. Wood, R. C. 1983. Theory, Management and Hospitality: A Response to Philip Nailon. *International Journal of Hospitality Management*, 2(2). [https://doi.org/10.1016/0278-4319\(83\)90009-9](https://doi.org/10.1016/0278-4319(83)90009-9)
4. Беляєва С. С., Куракін О. Б., Бишовець Л. Г. Організаційно-економічні аспекти якості послуг готелів і закладів розміщення під час пандемії COVID-19. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Економічні науки*. 2020. №57. С. 54 – 63. <https://doi.org/10.24025/2306-4420.0.57.2020.206385>
5. Михайлова О. П., Брінь П. В. Основні проблеми готельного бізнесу в Україні. *Вісник НТУ "ХПИ"*. 2012. № 58 (964). С. 101-106. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/11573/1/vestnik_HPI_2012_58_Mykhailova_Osnovni.pdf
6. Макалендра Д. А., Білоусов Д. Ю., Лівар О. В., Кузьмін О. В. Розвиток готельної індустрії в Україні. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2016. Т. 22, №4. С. 61–75. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/24006>
7. Басюк Д. І., Івченко Л. О., Ткачук Н. А., Верес К. О. Оцінка впливу макроекономічних факторів на розвиток готельного господарства в Україні. *Наукові праці НУХТ*. 2019. Т. 25, № 1. С. 33–46. <https://doi.org/10.24263/2225-2924-2019-25-1-5>
8. Байлик С. І., Писаревський І. М. Організація готельного господарства. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекедова, 2015. 329 с.
9. Відоменко І. О., Діденко Н. С., Дослідження сучасного стану готельного господарства України та його вплив на формування стратегії просування послуг індустрії гостинності. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2016. Вип. 21. С. 64 – 68. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/15.pdf>
10. Давидова О. А. Сучасний стан та перспективи розвитку готельного господарства України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 2. С. 257 – 260.
11. Коцан Н. Н., Мазурець Р. Р., Хоружина О. О. Роль туризму у розвитку готельного господарства України та значення їх інтеграції в європейську економіку. *Науковий вісник ВНУ імені Лесі Українки*. 2009. № 10. С. 140 – 145.
12. Мархонос С. М., Турло Н. П. Аналіз сучасного стану та фінансове забезпечення розвитку готельного господарства України. *Науковий вісник УжНУ Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. № 14. С. 35 – 39.
13. Мельник І. М. Сучасні тенденції розвитку готельного господарства України. *Молодий вчений*. 2016. № 34. С. 84 – 88.
14. Стещенко Л. І., Савченко І. А. Деякі показники територіальної диференціації готельного господарства Волинської області. *Економіка і суспільство*. 2017. №13. С. 899 – 904.
15. Ляшук М., Єрко І. Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу рекреаційного району. *Ресторанний і готельний консалтинг. Інновації*. 2020. № 1. С. 109 – 119. <https://doi.org/10.31866/2616-7468.3.1.2020.205574>
16. Кармазіна О. О. Колективні засоби розміщування в Україні у 2015 році. Державна служба статистики України. 2016. 200 с.
17. Кармазіна О. О. Колективні засоби розміщування в Україні у 2016 році. Державна служба статистики України. 2017. 200 с.
18. Кармазіна О. О. Колективні засоби розміщування в Україні у 2017 році. Державна служба статистики України. 2018. 142. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_kzr_2017.pdf
19. Кармазіна О. О. Колективні засоби розміщування в Україні у 2018 році. Державна служба статистики України. 2019. 200 с.
20. Кармазіна О. О. Колективні засоби розміщування в Україні у 2019 році. Державна служба статистики України. 2020. 200 с.
21. Кармазіна О. О. Колективні засоби розміщування в Україні у 2020 році. Державна служба статистики України. 2021. 200 с.
22. Тімоніна М. Б. Населення України за 2015 рік. Державна служба статистики України. 2016. 120 с
23. Тімоніна М. Б. Населення України за 2020 рік. Державна служба статистики України. 2021. 186. с

Стаття надійшла до редакції 09.11.2021

Рекомендована до друку 20.12.2021

S. G. MELNYCHENKO¹,

Postgraduate Student of the Department of Earth Science and Chemistry
e-mail: sofiya.melnichenko.98@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5940-7943>

L. M. BOHADOROVA¹, Ph.D.(Geography),

Associate Professor of the Department of Earth Science and Chemistry
e-mail: lbohadorova09@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9072-3434>

¹*Kherson State Agrarian and Economic University*

23, Stritenska St., Kherson, 73006, Ukraine

GEOGRAPHY OF SPATIAL-TEMPORAL FEATURES OF THE HOTEL COLLECTIVE ACCOMMODATION FACILITIES IN UKRAINE

The hotel industry plays one of the main roles in the development of the Ukrainian economy. Collective accommodation is one of the main links in the tourism industry, so it is very important to analyze their current state, identify problems and prospects for further development.

Purpose. Research of the current state, current problems and prospects for the development of the hospitality industry of Ukraine.

Methods. Statistical, comparative, cartographic and systems analysis.

Results. The analysis of the quantitative composition of hotel establishments on the territory of Ukraine in the regional context revealed the regions with the largest and smallest dislocation of enterprises in the hospitality industry. From 2015 to 2020, the number of collective accommodation facilities in the regions of Ukraine decreased almost 3 times. Modern problems of development of accommodation establishments on the territory of the state are determined. Territorial concentration and level of development of collective accommodation facilities according to the territorial concentration index and localization index were calculated, grouping of administrative units was carried out, which allowed to reveal significant disparities in the development of collective accommodation facilities in the regions of Ukraine.

Conclusions. The tourism sector of the economy has developed the most - these are regions with significant historical, cultural and recreational resources. The primary task for modern entrepreneurs (hotel owners) is to upgrade and restore the material and technical base of enterprises. On the part of the state - the regulation of the tax system of both small and large businesses, the provision of interest-free loans for the development of the hotel business.

KEY WORDS: territorial concentration index, localization index, collective accommodation facility, hotel business

References

1. Keiser, J. R. (1989). *Principles and Practices of Management in the Hospitality Industry* (2nd ed.). Boston: Van Nostrand Reinhold.
2. Medlik, S. (1989). *The Business of Hotels* (2nd ed.). London: Heinemann.
3. Wood, R. C. (1983). Theory, Management and Hospitality: A Response to Philip Nailon. *International Journal of Hospitality Management*, 2(2). [https://doi.org/10.1016/0278-4319\(83\)90009-9](https://doi.org/10.1016/0278-4319(83)90009-9)
4. Bieliaieva, S. S., Kurakin, O. B., & Byshovets, L. H. (2020). Organizational and economic aspects of service quality of hotels and accommodation facilities during the COVID-19 pandemic. *Zbirnyk naukovykh prats ChDTU. Ekonomichni nauky*, 57, 54 – 63 <https://doi.org/10.24025/2306-4420.0.57.2020.206385> (In Ukrainian).
5. Mykhailova, O. P., & Brin, P. V. (2012). The main problems of the hotel business in Ukraine. *Visnyk NTU "KhPI"*, 58 (964), 101 – 106. Retrieved from http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/11573/1/vestnik_HPI_2012_58_Mykhailova_Osnovni.pdf (In Ukrainian).
6. Makalendra, D. A., Bilousov, D. Yu., Livar, O. V., & Kuzmin, O. V. (2016). Development of the hotel industry in Ukraine. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnologii*, 22(4), 61 – 75. <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/24006> (In Ukrainian).
7. Basiuk, D. I., Ivchenko, L. O., Tkachuk, N. A., & Veres, K. O. (2019). Assessment of macroeconomic factors impact on the development of the hotel industry in Ukraine. *Naukovi pratsi NUKhT*, 25(1), 33 – 46 <https://doi.org/10.24263/2225-2924-2019-25-1-5> (In Ukrainian).
8. Bailyk, S. I., & Pysarevskiy, I. M. (2015). Organization of the hotel industry. Kharkiv: KhNUMH im. O. M. Beketova. (In Ukrainian).
9. Vidomenko, I. O., & Didenko, N. S. (2016). Research of the current state of the hotel industry of Ukraine and its impact on the formation of a strategy for promoting the services of the hospitality industry. *Naukovyi visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, 64 – 68. Retrieved from <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/21-2016/15.pdf> (In Ukrainian).
10. Davydova, O. A. (2017). Current state and prospects of development of the hotel industry of Ukraine. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 2, 257 – 260. (In Ukrainian).
11. Kotsan, N. N., Mazurets, R. R., & Khoruzhyna, O. O. (2009). The role of tourism in the development of the hotel industry of Ukraine and the importance of their integration into the European economy. *Naukovyi visnyk VNU imeni Lesi Ukrainky*, 10, 140 – 145. (In Ukrainian).

12. Markhonos, S. M., & Turlo, N. P. (2017). Analysis of the current state and financial support of the hotel industry development of Ukraine. *Naukovyi visnyk UzhNU Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, 14, 35 – 39. (In Ukrainian).
13. Melnyk, I. M. (2016). Current trends in the development of the hotel industry of Ukraine. *Molodyi vchenyi*, 34, 84 – 88. (In Ukrainian).
14. Steshenko, L. I., & Savchenko, I. A. (2017). Some indicators of territorial differentiation of the hotel industry of Volyn region. *Ekonomika i suspilstvo*, 13, 899 – 904. (In Ukrainian).
15. Liashchuk, M., & Yerko, I. (2020). Current trends in the hotel and restaurant business of the recreational area. *Restoranni i hotelnyi konsaltni. Innovatsii*, 1, 109 – 119 <https://doi.org/10.31866/2616-7468.3.1.2020.205574> (In Ukrainian).
16. Karmazina, O. O. (2016). Collective accommodation facilities in Ukraine in 2015. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).
17. Karmazina, O. O. (2017). Collective accommodation facilities in Ukraine in 2016. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).
18. Karmazina, O. O. (2018). Collective accommodation facilities in Ukraine in 2017. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_kzr_2017.pdf (In Ukrainian).
19. Karmazina, O. O. (2019). Collective accommodation facilities in Ukraine in 2018. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).
20. Karmazina, O. O. (2020). Collective accommodation facilities in Ukraine in 2019. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).
21. Karmazina, O. O. (2021). Collective accommodation facilities in Ukraine in 2020. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).
22. Timonina, M. B. (2016). The population of Ukraine in 2015. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).
23. Timonina, M. B. (2021). The population of Ukraine in 2020. Kyiv: State Statistics Service of Ukraine (In Ukrainian).

The article was received by the editors 09.11.2021. The article is recommended for printing 20.12.2021

С. Г. МЕЛЬНИЧЕНКО¹,

аспирант кафедри науки о Земле и химии

e-mail: sofiya.melnichenko.98@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5940-7943>

Л. М. БОГАДЁРОВА¹, канд. географ. наук, доц.,

доцент кафедри науки о Земле и химии

e-mail: lbohadorova09@gmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9072-3434>

¹*Херсонский государственный аграрно-экономический университет,*

ул. Стритенская, 23, г. Херсон, 73006, Украина

ГЕОГРАФИЯ ПРОСТРАННО-ВРЕМЕННЫХ ОСОБЕННОСТЕЙ КОЛЛЕКТИВНЫХ СРЕДСТВ РАЗМЕЩЕНИЯ ГОСТИНИЧНОГО ХОЗЯЙСТВА В УКРАИНЕ

Гостиничное хозяйство играет одну из главных ролей в развитии украинской экономики. Коллективные средства размещения являются одним из главных звеньев туристической индустрии, поэтому очень важен анализ их современного состояния, выявление проблем и перспектив дальнейшего развития.

Цель. Исследование современного состояния, актуальных проблем и перспектив развития индустрии гостеприимства.

Методы. Статистический, сравнительный, картографический и системный анализ.

Результаты. Из анализа количественного состава заведений гостиничного хозяйства на территории Украины в региональном разрезе выявлены регионы с наибольшей и наименьшей дислокацией предприятий индустрии гостеприимства. Количество коллективных средств размещения по регионам Украины с 2015 по 2020 годы уменьшилось почти в 3 раза. Определены современные проблемы развития заведений размещения на территории государства. Рассчитана территориальная концентрация и уровень развития коллективных средств размещения по индексу территориальной концентрации и индексу локализации, проведено группирование административных единиц, что позволило выявить значительные диспропорции в развитии коллективных средств размещения по регионам Украины.

Выводы. Наибольшее развитие получил туристический сектор экономики – это регионы со значительными историко-культурными и рекреационными ресурсами. Первоочередной задачей перед современными предпринимателями (владельцами гостиниц) является обновление материально-технической базы предприятий. Со стороны государства – урегулирование системы налогообложения как малого, так и крупного предпринимательства, предоставление беспроцентных кредитов для развития гостиничного бизнеса.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: индекс территориальной концентрации, индекс локализации, коллективное средство размещения, предприятие гостиничного хозяйства

Статья поступила в редакцию 09.10.2021

Рекомендована в печать 20.12.2021